

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
T.a.v. de heer ir. E.D. Wiebes
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC DEN HAAG

CC:

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. mevrouw mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Ministerie van Financiën
T.a.v. de heer mr. W.B. Hoekstra
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

onderwerp: Coronavirus en de evenementenbranche
bijlage(n):1
datum: 29 april 2020

Geachte heer Wiebes,

Naar aanleiding van de corona-crisis en het gesprek van 19 maart met u over de gevolgen voor de eventensector, hebben wij als brancheorganisaties u eerder aangeschreven (op 25 maart en 16 april 2020). In dit contact ervaren wij een grote inzet van de Rijksoverheid om in deze crisis met ons mee te denken en flexibel te zijn. De voortvarendheid waarmee de maatregel om tickets om te zetten in waardebonnen in het leven is geroepen is hier een voorbeeld van. Wij waarderen deze mate van betrokkenheid, desalniettemin is de situatie voor ondernemers en werknemers nijpend. Door het verbod op evenementen en de seizoensgebonden aard van de sector 'staat het water aan de lippen' en zijn nieuwe aanvullende maatregelen noodzakelijk.

Uitzonderlijke positie (negatieve vooruitzichten) van onze branche

Anders dan bij veel andere branches zijn onze vooruitzichten langdurig, ook richting 2021, slecht. De aard van wat wij organiseren, meestal veel mensen op een beperkt oppervlak, staat immers haaks op wat nu wordt voorzien met de mogelijkheden van de 'anderhalve-metermaatschappij'. Wij zien ons dan ook, tegen onze zin maar reëel, als de laatste branche die qua maatregelen zal worden afgeschaald. Bovendien zijn wij, zoals eerder toegelicht, een sterk seizoensgebonden sector die het overgrote deel van de omzet in de maanden april tot september moet verdienen. De schade voor de branche van publieksevenementen is, zelfs binnen de bredere branche van evenementen (zie tabel hierna), uitzonderlijk groot.

Geen 'redding' door het ministerie van OC&W tot dusver

Sommigen noemen ondertussen onze branche, als onderdeel van de cultuursector, als al 'geholpen' of 'gered' door de 300 miljoen die de minister van OC&W ter beschikking heeft gesteld. Met respect voor de gekozen insteek van de minister maar tevens duidelijk constaterend: dit geld is vooral bestemd voor bestaande en reeds gesubsidieerde instituten en komt niet terecht bij de door de, grotendeels door consumenten gefinancierde, publieksevenementenbranche.

Wij zitten niet in de culturele basisinfrastructuur (BIS), krijgen geen subsidie, en ook de leenfaciliteit via Cultuur + Ondernemen biedt geen oplossing aan de meeste partijen uit onze branche. Het totale, over verschillende partijen te verdelen budget van de leenfaciliteit via Cultuur + Ondernemen is 30 miljoen, rentepercentages, looptijden etc. zijn nog niet bekend. Naar verwachting zijn de bedragen die kunnen worden geleend te laag en niet gelijkwaardig aan en toereikend voor een cruciaal deel van onze sector. De totale schade van partijen in onze branche ligt tussen de 1.5 en 2.2 miljard euro. Partijen hebben te maken met een gemiddeld omzetverlies van circa 2 miljoen euro. Zelfs met een verlenging en verbetering van de NOW-regeling, resteert er een gat van 700 miljoen euro. Het via Cultuur + Ondernemen beschikbare bedrag van 30 miljoen euro kan wellicht voor vrije theaterproducenten interessant zijn, maar is voor ons een flinke maat te klein en vormt slechts een druppel op een gloeiende plaat.

Duiding van de evenementenbranche – ons deel publieksevenementen

Heel veel evenementenmakers zijn heel ongelukkig en schrijven verdriet en frustratie van zich af. U ontvangt daardoor inmiddels waarschijnlijk dagelijks brieven en petitie's. Wij menen dat het van belang is de evenementenbranche verder naar u te duiden en hebben met ons samenwerkingsverband Event Platform cijfers uitgewerkt¹ en een infographic (zie Bijlage 1) gemaakt. De cijfers daarin opgenomen zijn die van de maatregelen tot 1 juni; wij duiden hieronder de bijgewerkte cijfers en kiezen specifiek de insteek van de publieks-evenementen. De andere segmenten worden door de andere Event Platform-partners aan u geduid.

Trots op wat we zijn, of beter gezegd: waren...

Onze relatief jonge sector is de afgelopen jaren een steeds grotere economische en sociaalmaatschappelijke rol gaan spelen. De 'belevens-economie' groeit, de creatieve sector is een van de Nederlandse topsectoren en we zijn er in geslaagd om onze kennis en creativiteit internationaal te vermarkten. De branche is op dit moment op jaarbasis goed voor 7,4 miljard euro² omzet. Het is dus ook in een breder kader van belang om de schade voor Nederland te beperken.

Tot 1 juni werd de omzetsdaling begroot op 3,5 miljard; tot 1 september zorgt het niet doorgaan van de vele (vooral publieks-) evenementen in de zomer voor een totaal omzetverlies van 4,0 miljard. In dezelfde berekeningen moesten we constateren dat van de 101.000 banen in onze branche, een aantal van ongeveer 48.000 direct bedreigd wordt.

¹ Persbericht d.d. 31 maart 2020: 'Nederlandse evenementenbranche ziet € 3,5 miljard omzet verdampen en 48.000 werkplekken verdwijnen'. Deze cijfers verwoordden de situatie met de maatregelen tot 1 juni 2020.

² Bron: Onderzoeksbureau Respons

Evenementensector	Omzet regulier jaar	Banen regulier
Beurzen	1,7 miljard	24.000
congressen & vergaderingen	2,7 miljard	37.000
B2B evenementen	0,75 miljard	10.000
publieksevenementen	2,2 miljard	30.000³
TOTAAL	7,35 miljard	101.000

Tabel 1: evenementenbranche in cijfers, met deelsectoren (Cijfers: Onderzoeksbureau Respons)

De omzet die stopt betekent zeker niet alleen een probleem voor organisatoren. Organisatoren zijn het topje van de ijsberg. Normaal geven zij het ontvangen ticketing-geld weer uit aan de hele keten daarom heen. Door de onzekerheid kan dat nu niet. In de evenementenbranche bestaat de keten niet alleen uit podia, festivals en artiesten, maar ook uit een netwerk van vaak gespecialiseerde toeleveranciers, bijvoorbeeld in licht, geluid, stagehands, ehbo- en evenementenbeveiligingspersoneel, design, pyrotechniek, podiumtechniek, vervoer en logistiek, foodtrucks, water- en wc-systemen, stroomvoorziening, overige personeelsleveranciers, merchandise, etc.

Ons appel

In deze derde brief zetten wij op basis van bovenstaande uitgangspunten onze visie op het beperken van schade uiteen. We benaderen dit verder vanuit het segment publieksevenementen. Aan de hand van deze punten gaan we de dialoog met u aan met als doel Nederlandse bedrijven en banen in de evenementensector te redden en de internationale kracht en allure van de sector te behouden.

1. Verlengen noodmaatregelen

Gezien het voorgaande pleiten wij specifiek voor onze branche voor een verlenging van de noodmaatregelen (met name de NOW- en de TOZO- regelingen) tenminste tot de start van het nieuwe evenementenseizoen (1 april 2021) en onder minimaal dezelfde voorwaarden als de huidige regelingen.

De eerste tranche en de eerste verlenging van de maatregelen

De maanden maart, april zijn voor de seizoensgebonden evenementenbedrijven en de vele zzp'ers in de sector (bijvoorbeeld decorbouwers, licht- en geluidsspecialisten etc.) ieder jaar vanuit het perspectief van 'cashflow' de zwaarste maanden van het jaar. De vaste uitgaven (loon, huur e.d.) blijven doorlopen, terwijl er in de eerste maanden van het jaar weinig of geen inkomsten zijn. Het gros van de inkomsten moet in 'het seizoen' (ca. april t/m september) worden gerealiseerd. De plotselinge uitbraak van het virus, met als gevolg het verbod op evenementen tot in ieder geval september, is daarom zeer ingrijpend voor de branche en gaat dus niet over een half jaar geen inkomsten, maar over het verliezen van een bijna volledige jaaromzet. Geen enkel bedrijf in onze branche kan dit zonder hulp aan. De door u al aangekondigde verlenging zou daarom voor wat betreft de ondernemers

³ Toelichting: in onze brief d.d. 25 maart 2020 maakten wij een eerste inschatting van het aantal werkzame personen en het aantal voltijdsequivalente personen van 68.000. In onze aannames in die brief zijn wij voorzichtigheidshalve iets onder deze benadering gebleven: 63.000 betaalde krachten. Die indicatie blijkt nu voorzichtig te zijn geweest: er zijn meer betaalde krachten namelijk 101.000. Het verschil komt door 1/ de definiering van het onderzoek (de toeleveranciers werken voor alle segmenten van de evenementenmarkt) en 2/ het feit dat niet iedere werkzame persoon voltijds werkt.

in de evenementenbranche minimaal gelijk moeten zijn aan de periode waarvoor het verbod op evenementen geldt, en derhalve (op dit moment) minimaal tot 1 september regulier verlengd moeten worden.

Verdere verlenging na 1 september noodzakelijk

Na 1 september komen de ondernemers – nog afgezien van een eventuele verdere verlenging van het verbod op evenementen – ook nog in de 'winterperiode', een voor onze branche traditioneel stillere tijd met geringere omzet en daarmee economisch moeilijk om door te komen. Daarom pleiten wij, sectorspecifiek, voor verlenging van de noodmaatregelen voor de evenementenbranche tenminste tot de start van het nieuwe evenementenseizoen (hopelijk 1 april 2021 of zo snel mogelijk daarna).

2. Nood-/cq herstelfonds publieksevenementen, met oog voor duurzaamheid en innovatie

Zoals hierboven uitgelegd, zijn wij van mening dat de bestaande noodmaatregelen (met name de NOW- en TOZO-regelingen) onder minimaal de huidige voorwaarden voor onze branche verlengd zou moeten worden zolang als het verbod op evenementen blijft gelden en tenminste tot de start van het nieuwe evenementenseizoen.

Er is echter geen structurele, duurzame oplossing voor overige vaste lasten zoals investeringen in materialen en techniek, huurlasten, energie. Die kosten bedragen ongeveer 30% van de omzet.

Die vaste kosten lopen door en worden hoogstens uitgesteld. De regelingen BMKB en GO, bedoeld om lenen van geld bij banken voor ondernemers relatief makkelijk te maken, blijken helaas geen garantie dat de banken hierin meewerken. Dit mede door de niet florissante vooruitzichten van juist onze branche. Ook de (hoge) gevraagde rente en de (korte) looptijd tot aflossing helpen niet. Kortom: de buffer of reserves van de bedrijven, zo die er al zijn, worden snel aangetast.

Onderstaande tabel vat de cijfers samen:

Segment publieksevenementen	Per jaar, normaliter	Schade tot 1 juni (3 maanden)	Schade tot 1 september (6 maanden)	Schade vanaf 1 september (per 1 jaar)
Omzet	2,2 miljard ⁴			?
Vermindering internationale artiesten en inkoop eten/drank/verbruiksartikelen	-220 miljoen			
Te compenseren omzet	1,98 miljard			
Reëel omzetverlies		495 miljoen miljard	990 miljoen	?
Vaste kosten	594 miljoen	148,5 miljoen	297 miljoen	?

Tabel 1: ontwikkelingen in omzet, werkgelegenheid en schade – cijfers Respons voor Event Platform

Toelichting bij de tabel:

- De vaste kosten bedragen ruwweg 30% van de omzet.

⁴ Cijfers Event Platform – Onderzoeksbureau Respons

- De omzet is normaal 2,2 miljard per jaar.
- Wij verminderen deze omzet met de posten voor 1/internationale artiesten en 2/de directe kosten die 'onderaan de keten' gemaakt worden en nu bespaard worden: inkoop eten, drank en verbruiksartikelen. Wij waarderen deze posten samen op 10% van de omzet.
- Het omzetverlies berekenen we op 1,98 miljard / 12 maanden = 165 miljoen per maand. Voor drie maanden is dat $3 * 165 = 495$ miljoen. Voor zes maanden is dat $6 * 165 = 990$ miljoen euro.
- De vaste kosten bedragen $30\% * 1,98$ miljard = 594 miljoen per jaar. Per maand is dat 49,5 miljoen, per 3 maanden 148,5 miljoen en per 6 maanden 297 miljoen euro.

We pleiten daarom voor een aanvullend nood- cq herstelfonds, maar met oog voor duurzaamheid en innovatie.

De tijd waarin ondernemers moeten vechten voor hun bestaan, medewerkers en zzp'ers hun inkomsten verliezen en de zorg overbelast is, lijkt op het eerste gezicht niet het juiste moment om na te denken over innovatie, de (energie)transitie en het klimaat. Toch is dit het juiste moment om vooruit te kijken. Enerzijds omdat de realiteit niet verandert: de klimaatopgave blijft bestaan en wordt alleen maar groter en duurder. Anderzijds omdat op dit moment grote veranderingen en verschuivingen onvermijdelijk zullen ontstaan. Waarom dan niet sterker, toekomstbestendig en internationaal nog krachtiger 'uit de strijd komen'?

Het fonds moet allereerst – als aanvulling op de verlengde NOW regeling en de overige noodmaatregelen - bijdragen aan redding en herstel van de branche als gevolg van het huidige verbod, terwijl tegelijkertijd invulling wordt gegeven aan innovatie en versnelling van duurzame transitie van de sector, zodat wordt bijgedragen aan de doelstellingen in het klimaatakkoord.

Onder verwijzing naar de bovenstaande tabel, en derhalve uitgaande van een verlies van 594 miljoen op jaarbasis, schatten wij de benodigde middelen om effectief te werken aan behoud, herstel en transitie van de sector op 500 miljoen Euro.

In dit kader wordt voorgesteld om twee programmatische lijnen uit te werken: Ten eerste 'CO₂-vrije en circulaire evenementen' en ten tweede 'Futureproof digital experiences'. In deze tweede programmatische lijn worden projecten ondersteund door toepassing van nieuwe mogelijkheden op snijvlak van technologie en creatieve industrie voor grootschalige publieksevenementen. Deze innovaties dienen tevens bij te dragen aan maatschappelijke uitdagingen zoals spreiding van evenementen, veiligheid van mensenmassa's en (digitale)spreiding van evenementen over meerdere locaties. Een snelle uitwerking en vormgeving van dit fonds kan er ons inziens aan bijdragen dat de vooraanstaande internationale positie in het 'post corona tijdperk' niet snel verdampt maar behouden kan blijven.

Aanvragen bij het nood- en herstelfonds zouden wat ons betreft dus tweeledig kunnen zijn. Enerzijds kan de aanvrager een beroep doen op een subsidie die ziet op behoud- en herstel, waarbij de aanvrager zijn 'restschade' (d.w.z. de schade na een beroep op de NOW regeling of andere noodmaatregelen) uiteraard nauwkeurig zal moeten specificeren en onderbouwen. Anderzijds kan de aanvrager een additionele subsidie vragen om de

activiteiten van zijn bedrijf circulair te maken of nieuwe innovatie technologieën toe te passen.

Tussenconclusie: behoud van werkgelegenheid in de branche

Wij zijn ervan overtuigd dat een combinatie van een verlenging van de bestaande regelingen (waaronder in ieder geval de NOW- en TOZO-regelingen) onder minimaal dezelfde voorwaarden en het bovengenoemd nood- en herstellfonds ervoor zorgt dat tenminste 90% van het aantal reguliere banen in de sector behouden blijft. Met het behoud van de branche zal bovendien het werk van veel flex-(seizoens)krachten behouden blijven. Het gaat derhalve om tenminste 56.000⁵ banen.

3. Verzekeringsfonds, de Nederlandse Evenementen Incentive Regeling (vergelijkbaar met Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden (NHT), en met financiering filmindustrie)

Op 27 april kwam uitgebreid in het nieuws dat verzekeraars sinds eind februari, nadat de eerste coronapatiënten in Nederland gemeld waren, de dekking bij een pandemie uit hun pakketten hebben gehaald. Dat betekent dat organisatoren van evenementen zich daar voor volgend jaar niet meer tegen kunnen verzekeren.

Organisatoren beginnen echter vaak al bijna een jaar van tevoren met het voorbereiden van evenementen, en dus ook met het maken van kosten. Zonder zo'n verzekering kunnen ze niet werken.

Bedacht is een Garantiefonds in te stellen om te kunnen overleven, waarbij de overheid verzekeraars belooft in te springen voor een deel van de kosten als evenementen volgend jaar door 'overdraagbare ziekten' moeten worden afgelast.

Niet voor alle kosten hoeft de overheid garant te staan. Alleen als een evenement door een besluit van de overheid niet door kan gaan, en alleen voor evenementen vanaf 1000 bezoekers die al sinds 2019 plaatsvinden.

Bovendien zou het garantiefonds alleen geld uit moeten keren als dat nodig is voor Nederlandse belanghebbenden, zoals Nederlandse podiumbouwers, technici en artiesten. Van deze kosten wordt een, vooraf bepaald, percentage vergoed: het minimumbedrag om het voortbestaan van de organisaties en hiermee de volledige branche te waarborgen.

Een dergelijk garantiefonds kan een heel belangrijke factor zijn. Ondanks het vaak internationale karakter van de optredens kunnen we ermee leven als het fonds alleen kosten voor Nederlandse belanghebbenden zou dekken.

⁵ In onze voorzichtige schatting van de brief d.d. 25 maart benoemden wij 63.000 banen. Wij benoemden dat 75% dus 48.000 banen bedreigd werden. Met de juiste maatregelen hopen we nu dus dat juist 90% van de banen ($90\% \cdot 63.000 = 56.000$ banen) gered kan worden.

We geven tenslotte een vergelijking met de terrorismedekking die verviel (en de gekozen oplossing die weer ruimte gaf):

Na de aanslagen op het WTC te New York in 2001 hebben de meeste verzekeringsmaatschappijen in Nederland op hun verzekeringen het risico van schade als gevolg van terroristische daden uitgesloten. Hiertoe is besloten omdat in theorie de schade als gevolg van terroristische aanslagen zo groot kan zijn, dat deze de mogelijkheden van verzekeringsmaatschappijen om deze te vergoeden te boven gaat.

Nederlandse verzekeringsmaatschappijen hebben samen met de overheid wel voor een alternatief gezorgd.

Gezamenlijk hebben zij de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden (NHT) opgericht. Binnen deze maatschappij werken vrijwel alle Nederlandse verzekeringsmaatschappijen samen. Samen met de overheid hebben zij een bedrag van 1 miljard euro gereserveerd in een fonds. Dit fonds is alleen voor verzekerden die te maken krijgen met een uitsluiting voor terrorismeschade.

We zouden graag met u de opzet en uitwerking van zo'n fonds en de bijbehorende systematiek bespreken.

4. Publiek Private Taskforce: op gang houden en wederopbouw sector

Steunmaatregelen zijn nodig dat is duidelijk, maar minstens zo belangrijk en een stuk positiever is het stimuleren van de sector. Dit jaar gaat het over het in leven houden van de sector; volgend jaar gaat het – hopelijk – over de wederopbouw van de gehele bedrijfstak. Grootschalige bijeenkomsten en Corona vormen een uiterst slechte combinatie. De veelbesproken 'anderhalvemetersamenleving' is praktisch niet of nauwelijks te verenigen met evenementen, maar wat kan wel deze zomer? En wat kan er in het najaar? Kunnen evenementen verplaatst worden naar het vierde kwartaal? Of opgedeeld worden over meerdere locaties?

Tussen 0% en 100%, tussen zwart en wit, gaat een hele wereld schuil. Die wereld moeten we met elkaar gaan verkennen. Dit vraagt om creativiteit, (politieke) wil en daadkracht en contact (snel schakelen, verlagen van drempels). Wij pleiten voor het oprichten van een publiek private 'taskforce' met bijvoorbeeld leden uit de private sector, rijksoverheid, topteam creatieve industrie, de VNG en enkele gemeenten als vergunningverleners en vertegenwoordigers van de veiligheidsregio's. Het multidisciplinaire team gaat met deze belangrijke opdracht aan de gang. Realisatie van omzet verlicht immers de druk op de publieke steunmaatregelen.

5. Wij bieden aan om de branche te organiseren

We zien de afgelopen dagen, weken, dat de evenementenbranche breed is, veel belangen met bijbehorende organisaties kent en zich verontrust en soms gefrustreerd uit. Omdat ook wij zien dat uw ministerie daardoor bedolven wordt onder brieven van allerlei organisaties en individuen, bieden wij aan een en ander verder structuur te geven. Wij zijn als VVEM en VNPF zelf ook vertegenwoordigd in tal van organisaties, waarmee we graag overleggen en ook indirect met u verbonden zijn (bijv. MKB-Nederland - Gastvrij Nederland, Event Platform, de Taskforce culturele en creatieve sector); waar het de

evenementenbranche in de breedte aangaat menen we dat aan meer coördinatie kan worden gedaan.

We denken er daarom over een brede Evenementen-Alliantie op te richten. We kunnen daarmee wellicht ook de segmenten die zich niet vertegenwoordigd voelen (zzp'ers, losse werknemers, kleinere bedrijven et cetera) een plek geven. Wij kunnen dan de vertegenwoordiger zijn voor uw ministerie en de achterban vertegenwoordigen en informeren.

Graag overleggen we ook hierover met u, om samen het meeste rendement te halen uit de energie die bij de evenementenmakers en uw medewerkers aanwezig is.

Tenslotte

In deze brief hopen en verwachten wij de noodzaak voor verlenging en verbreding van noodmaatregelen, het oprichten van een nood- en herstelfonds voor evenementen, een mogelijk verzekeringsfonds en het instellen van een taskforce duidelijk voor het voetlicht te hebben gebracht. Het is een lange brief, maar de nood is hoog, er is meer steun nodig en er zijn kansen. Wij zijn zeer bereid, met alles waarin we kunnen bijdragen, mee te knokken, om hier uit te komen op creatieve wijze.

Wij vertrouwen op een spoedige beslissing van het kabinet voor specifieke ondersteuning van de zwaar getroffen seizoensgebonden evenementensector. Vanzelfsprekend staan wij altijd open voor overleg, nadere toelichting en/of beantwoording van eventuele vragen.

Samen verslaan we Corona!

Met vriendelijke groet,

Vereniging Van EvenementenMakers (VVEM)
Vereniging Nederlandse Poppodia en Festivals (VNPF)